

Briuselis, 2026 m. gegužės 7 d.
(OR. en)

9061/26

SOC 244
EMPL 109
COH 79
COMPET 551
EDUC 151
ANTIDISCRIM 43
ENER 238

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2026 m. gegužės 6 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2026) 538 final
Dalykas:	KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI Europos Sąjungos kovos su skurdu strategija: skurdo mažinimas ir prevencija nuo vaikystės iki senatvės

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2026) 538 final.

Priedama: COM(2026) 538 final

Briuselis, 2026 05 06
COM(2026) 538 final

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Europos Sąjungos kovos su skurdu strategija: skurdo mažinimas ir prevencija nuo
vaikystės iki senatvės**

{SWD(2026) 770 final} - {SWD(2026) 771 final}

Gyventi oriai yra viena iš pagrindinių teisių ir ES yra įsipareigojusi ją gerbti ir saugoti ⁽¹⁾. Nesiimdami kovos su skurdu veiksmy patiriame reikšmingas ir daugialypes pasekmes. Skurdas kenkia socialinei sanglaudai, silpnina demokratiją ir varžo Europos ekonominę potencialą. Itin konkurencinga ir novatoriška ekonomika, skatinanti augimą ir kurianti kokybiškas darbo vietas, prisideda prie skurdo mažinimo. Dėl geopolitinių neramumų ir priklausomybės nuo iškastinio kuro auganti infliacija didina ir toliau didins sąskaitas už energiją ir pagrindinių prekių, įskaitant maistą, kainas, o tai blogina ekonominę padėtį ir didina finansinį nesaugumą visoje Europoje. Nors labiausiai dėl to nukenčia pažeidžiamiausiai, vidutines pajamas gaunantiems namų ūkiams taip pat gresia atsidurti nesaugioje padėtyje, todėl kaip niekad svarbu tiek prevencijos, tiek apsaugos priemonės.

Šiuo metu maždaug kas penktam europiečiui gresia skurdas arba socialinė atskirtis ⁽²⁾. Vadinasi, 93 mln. žmonių negali sau leisti gyventi oriai. Tai taip pat reiškia, kad 19 mln. vaikų gyvenimą pradeda jau būdami nepalankioje padėtyje. Kai kuriose teritorijose tokia grėsmė yra ypač didelė: 93 iš 243 ES regionų skurdo ir socialinės atskirties rodikliai viršija ES vidurkį.

ES jau įsipareigojo siekti tikslo iki 2030 m. sumažinti žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, skaičių bent 15 mln., įskaitant bent 5 mln. vaikų ⁽³⁾. Valstybės narės remia šį užmojį nustatydamos nacionalinius skurdo mažinimo tikslus. Nepaisant pastaraisiais metais ES užklupusių krizių, pavyko pasistūmėti į priekį: 2025 m. duomenimis, ES užfiksuotas 3,5 mln. sumažėjimas, palyginti su 2019 m., nors, kalbant apie vaikus, skaičius iš esmės išliko nepakitęs. Norint priartėti prie 2030 m. tikslo, reikia dėti daugiau, ilgalaikių ir labiau suderintų pastangų.

Komisija nustato plataus užmojo tikslą padėti iki 2050 m. panaikinti skurdą ES. Šioje pirmojoje ES kovos su skurdu strategijoje išdėstomas visapusiškas požiūris į skurdo prevenciją ir apsaugą nuo jo, taip prisidedant prie Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo. Remiantis jau padarytu darbu ir suformuota politika, joje nustatoma tolesnės pažangos mažinant skurdą kryptis.

Strategijoje siūlomos ES lygmens kovos su skurdu priemonės, skirtos kiekvienai amžiaus kategorijai, taip pripažįstant skurdo įtaką visais gyvenimo tarpsniais. Svarbiausias strategijos aspektas – aktyvios įtraukties požiūris, pagal kurį pabrėžiama, kad svarbu remti galinčių dirbti asmenų aktyvumą darbo rinkoje (įskaitant perėjimą prie kokybiškų darbo vietų, nes tai yra pirmoji ir geriausia skurdo prevencijos priemonė), galimybę gauti pagrindines prekes ir paslaugas, būtinas žmonių gerovei ir integracijai į visuomenę, ir tinkamą paramą pajamoms. Kadangi išsikeltas didžiulis uždavinys, norint pasiekti skurdo mažinimo rezultatų būtinos neatidėliotinos ir ilgalaikės investicijos.

Kovoti su skurdu yra kolektyvinė atsakomybė, todėl tam reikia suderintų pastangų visais lygmenimis. ES lygmeniu šiuo komunikatu nustatoma pirmoji ES kovos su skurdu strategija. Sėkmingas jos įgyvendinimas priklausys nuo to, ar aktyviai dalyvaus visų valdymo lygmenų – ES, nacionalinio, regioninio ir vietos – institucijos, socialiniai partneriai, pilietinė visuomenė, privatusis sektorius, taip pat nuo to, ar į procesą bus įtraukti

⁽¹⁾Žr. 2012 m. spalio 26 d. [Pagrindinių teisių chartijos](#) 2012/C 326/02 1 straipsnį: „Žmogaus orumas yra neliečiamas. Jį reikia gerbti ir saugoti.“; Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnį: „[ES] kovoja su socialine atskirtimi ir diskriminacija bei skatina socialinį teisingumą ir apsaugą“.

⁽²⁾2025 m. 20,9 proc. ES gyventojų grėsė skurdas ar socialinė atskirtis (AROPE).

⁽³⁾Šį tikslą 2021 m. birželio 25 d. palankiai įvertino Europos Vadovų Taryba.

patys skurstantieji. Strategijoje taip pat numatyta tvirtesnio bendradarbiavimo su kitomis ES institucijomis ir atitinkamomis organizacijomis sistema.

Strategija grindžiama išsamiomis konsultacijomis⁽⁴⁾ ir analitiniu pagrindu, išsamiai išdėstytu pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente⁽⁵⁾, įskaitant ankstesnių ES pastangų kovoti su skurdu analizę⁽⁶⁾. **1 skyriuje** apžvelgiamos kovos su skurdu visais gyvenimo tarpsniais priemonės. **2 skyriuje** vertinami horizontalieji uždaviniai ir matmenys, dėl kurių gali padidėti skurdas. **3 skyriuje** numatytos galimybės gerinti valdymą, finansavimą ir stebėseną visais lygmenimis.

1. KOVOS SU SKURDU PRIEMONĖS PAGAL KIEKVIENĄ AMŽIAUS GRUPĘ

Siekiant užkirsti kelią skurdui ir jį mažinti, tikslingą dėmesį reikia skirti visoms kartoms. Nors kiekviena karta turi konkrečių poreikių ir jai reikalingi tiksliniai skurdo prevencijos ir kovos su juo veiksmai, visų amžiaus grupių atžvilgiu aktualu laikytis integruoto požiūrio, pagal kurį tinkami ištekliai derinami su veiksminga galimybe naudotis kokybiškomis paslaugomis. Sprendžiant vaikų skurdo problemą rūpinamasi vaikų gerove šiandien ir padedama užkirsti kelią skurdui vėliau gyvenime. Siekiant užkirsti kelią tiek vaikų, tiek vyresnio amžiaus asmenų skurdui itin svarbu remti darbingus asmenis, be kita ko, imantis tikslinių aktyvumo skatinimo priemonių, o visuomenei vis labiau senėjant auga poreikis remti vyresnio amžiaus asmenis.

Priemonės, skirtos padėti nutraukti nepalankios padėties ciklą ir pagerinti galimybes gyvenime

Iš ES vidurkio matyti, kad šeimos su vaikais, visų pirma nepilnos šeimos, susiduria su ypač didele skurdo ar socialinės atskirties rizika. Vaikų skurdas atspindi, kokia yra namų ūkio, kuriame gyvena vaikas, ekonominė padėtis. Mažos tėvų pajamos yra pagrindinis vaikų skurdą lemiantis veiksnys, kylantis dėl tėvų išitraukimą į darbo rinką varžančių kliūčių ir dirbančiųjų skurdo⁽⁷⁾, be to, didėjant būsto, energijos ir maisto kainoms jaučiama vis didesnė vaikų auginimo išlaidų našta. Vieniši tėvai, ypač vienišos motinos, susiduria su daugiau kaip du kartus didesne skurdo ar socialinės atskirties rizika⁽⁸⁾. Todėl šiandien ES kas ketvirtam vaikui gresia skurdas ar socialinė atskirtis⁽⁹⁾.

Mažinant vaikų skurdą reikia gerinti tėvų galimybes naudotis tinkamais ištekliais. Pirma, labai svarbu remti tėvų galimybes gauti kokybišką darbą ir teikti pažeidžiamoms šeimoms tinkamą paramą pajamoms. Antra, tinkamai parengtos išmokų vaikui ir šeimai sistemos atlieka reikšmingą vaidmenį padedant šeimoms padengti vaikų auginimo išlaidas. Tačiau išmokų poveikis skurdui ir atskirčiai valstybėse narėse labai skiriasi. Taigi reikia

⁽⁴⁾Strategija grindžiama kvietimu teikti informaciją ir viešomis konsultacijomis, vykusiomis nuo 2025 m. liepos 25 d. iki spalio 24 d., ir įvairiomis tikslinėmis konsultacijomis.

⁽⁵⁾Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Skurdas ES. Pagrindinės tendencijos ir politika“, SWD(2026) 770.

⁽⁶⁾Rengiant šią analizę naudotasi 2026 m. vasario 24 d. vykusiu [įgyvendinimo dialogu „Kovos su skurdu priemonės. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis, ir Tarybos rekomendacija, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema“](#).

⁽⁷⁾[Užimtumas Europoje ir socialinė perspektyva](#). Ketvirčio apžvalga nuo 2026 m. sausio mėn.

⁽⁸⁾2024 m. vienišų motinų AROPE lygis ES siekė 46,3 proc.

⁽⁹⁾Kas dešimtas vaikas kasdien neturi galimybės valgyti mėsos, vištienos, žuvies arba lygiaverčio vegetariško maisto.

tobulinti išmokų struktūrą, aprėptį, adekvatumą ir pasinaudojimą jomis. Reikia gerinti ir socialinės apsaugos sistemų, paslaugų bei išmokų **koordinavimą**. Siekdama spręsti šią problemą, 2027 m. Komisija priims Komisijos rekomendaciją dėl su vaikais susijusių išmokų sistemų veiksmingumo ir integracijos didinimo kovojant su vaikų skurdu, kad būtų pagerintas koordinavimas ir sustiprintas jų teigiamas poveikis vaiko interesų labui. Atsižvelgiant į ribotus viešuosius išteklius, siekiant sumažinti vaikų skurdą ir skatinti kartų tarpusavio teisingumą, svarbu apsvaistyti ir prireikus pagerinti socialinių ir kitų viešųjų išlaidų paskirstymą pagal amžiaus grupes.

Tokią riziką patiriančius vaikus reikėtų nedelsiant apsaugoti nuo skurdo ir užtikrinti jiems galimybę gauti reikiamas paslaugas. Aukštos kokybės ikimokyklinis ugdymas ir priežiūra, mokyklos lankymas, popamokinė veikla, įskaitant sportą ir kultūrą, maitinimas mokykloje ir sveika mityba, sveikatos priežiūra ir būstas yra vienos iš pagrindinių paslaugų, galinčių padėti sušvelninti nepalankios padėties pasekmes ir užtikrinti lygias galimybes pažeidžiamiesiems vaikams, padedant jiems išbristi iš skurdo. Remiantis šiuo metu atliekamu Europos vaiko garantijų sistemos įgyvendinimo vertinimu ir pažeidžiamiesiems vaikams kylančiais iššūkiais, komunikate „Vaikų skurdo ciklo nutraukimas. Europos vaiko garantijų sistemos stiprinimas“ skelbiamos priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti, kad vaikai galėtų visapusiškai naudotis visomis jiems reikalingomis paslaugomis ir atskleisti visas savo galimybes.

Parama jaunimui sėkmingai įsitvirtinti

Šiandien ES jaunimas susiduria su gerokai didesne skurdo ar socialinės atskirties rizika. 2025 m. 24 proc. jaunesnių nei 29 metų jaunuolių grėsė skurdas ir socialinė atskirtis, t. y. 3 procentiniais punktais daugiau nei visiems gyventojams. Tam didžiausią įtaką daro jaunimo nedarbas, mokyklos nebaigimas ir nedalyvavimas švietimo sistemoje ar darbo rinkoje.

Pagrindiniai pažeidžiamų jaunuolių patiriami sunkumai paprastai susiję su jų perėjimu iš švietimo ar mokymo įstaigų į darbo rinką ir galimybe naudotis pagrindinėmis paslaugomis. Sparčiai kintančioje darbo rinkoje jaunimas susiduria su vis sudėtingėjančiais iššūkiais, įskaitant, be kita ko, didesnę tikimybę dirbti pagal trumpalaikes sutartis ir neapmokamai stažuotis. Jaunimo garantijų iniciatyva⁽¹⁰⁾ siekiama užtikrinti, kad visi jaunuoliai iki 29 metų per keturis mėnesius nuo darbo netekimo arba formaliojo mokymosi užbaigimo gautų gerą pasiūlymą dirbti, toliau mokytis, atlikti gamybinę praktiką arba stažuotę. Ši iniciatyva nuo pat jos sukūrimo 2013 m. padėjo daugiau nei 63 mln. jaunų europiečių.

Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis, kad sustiprintų Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą, visų pirma aktyviau informuodama pažeidžiamą jaunimą, ypač tose vietovėse, kuriose nedarbo lygis yra aukštas. Šiuo atžvilgiu svarbu **vietos lygmeniu** sukurti ir remti **tinkamas, saugias ir įtraukias neformaliojo ugdymo erdves**, galinčios tapti centrais, kuriuose jaunimui teikiamos išsamios ir koordinuotos konsultacijos ir mentorystė, užtikrinamas integruotas požiūris ir ir tvirtesnės sąsajos su kitomis paslaugomis.

⁽¹⁰⁾2020 m. spalio 30 d. Tarybos rekomendacija 2020/C 372/01 „[Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva](#)“, kuria pakeičiama 2013 m. balandžio 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos nustatymo.

Be to, tam, kad skurdas ir nepalankios sąlygos nebebūtų perduodami iš kartos į kartą, būtina **padėti pažeidžiamiems vaikams, kad jie taptų įgalintais jaunuoliais**. Komunikate „Vaikų skurdo ciklo nutraukimas. Europos vaiko garantijų sistemos stiprinimas“ šis siekis remiamas siūlant priemones, skirtas susieti Europos vaiko garantijų sistemą su Jaunimo garantijų iniciatyva. Iki 2027 m. Komisija parengs **priemonių rinkinį, skirtą vaiko garantijų sistemai ir Jaunimo garantijų iniciatyvai susieti bei jų koordinavimui sustiprinti**, be kita ko, daug dėmesio skirdama individualizuotam požiūriui ir užtikrindama tvirtesnes sąsajas su kitomis paslaugomis, visų pirma tomis, kurioms taikoma Europos vaiko garantijų sistema.

Darbingo amžiaus asmenų skurdo mažinimas

Įrodyta, kad galintiesiems dirbti kokybiškas darbas yra geriausia apsauga nuo skurdo. Jis yra ne vien tik pajamų šaltinis – darbas suteikia žmonėms orumo ir prasmės jausmą, taip pat bendravimo galimybę ir priklausymo platesnei bendruomenei jausmą. Šiandien daugelis iš darbo rinkos išstumtų žmonių susiduria su skurdu arba jo rizika: 2025 m. 66 proc. bedarbių ir 44 proc. darbo rinkoje nedalyvaujančių asmenų grėsė skurdas arba socialinė atskirtis. Moterys susiduria su specifinėmis kliūtimis, be to, moterų, kurioms gresia skurdas, ES yra 6,7 mln. daugiau nei vyrų ⁽¹¹⁾. Priežiūros pareigų turintys tėvai dažnai neturi galimybių naudotis kokybiškais ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros paslaugomis arba negali jų įpirkti. Tai lemia mažesnę moterų užimtumą, kaip rodo 10 procentinių punktų skirtumas, palyginti su vyrais.

Siekiant remti darbingų asmenų integraciją į darbo rinką, reikia tikslinių ir veiksmingų aktyvumo skatinimo priemonių, visų pirma skirtų ilgalaikiams bedarbiams, neaktyviems gyventojams ir asmenims, susiduriantiems su konkrečiomis kliūtimis. Labai svarbu, kad paramos priemonėmis būtų skatinamas asmenų savarankiškumas ir užtikrinama tinkama pusiausvyra tarp pajamų rėmimo, aktyvių darbo rinkos priemonių, paskatų dirbti ir abipusių įsipareigojimų. Siekiant padėti pažeidžiamiausiems asmenims įgyti įgūdžių, pagerinti jų įsidarbinimo galimybes ir taip padidinti jų galimybes rasti tvarų ir kokybišką darbą, reikia taikyti individualizuotą požiūrį, be kita ko, į pagalbą ieškant darbo, konsultavimą ir orientavimą, mokymą ir darbo patirtį ⁽¹²⁾. Be to, parama vykdant aktyvumo skatinimo priemones yra itin svarbi: taip atskleidžiamas Europoje dar neišnaudotas potencialas ir prisidedama prie ekonomikos augimo, konkurencingumo bei stipresnių bendruomenių kūrimo.

Todėl, laikydamosi SESV 154 straipsnio 2 dalies, 2026 m. antrąjį pusmetį Komisija pradės **pirmojo etapo konsultacijas su Europos socialiniais partneriais siekdama sužinoti jų nuomonę apie galimą ES veiksmų, kuriais padedama skatinti iš darbo rinkos išstumtų asmenų aktyvumą ir užtikrinti lygias moterų ir vyrų galimybes darbo rinkoje, kryptį**. Iniciatyva būtų siekiama padėti nustatyti iš darbo rinkos išstumtus asmenis ir juos informuoti, taip pat nustatyti individualizuotus integracijos į darbo rinką būdus, įtraukiant visas atitinkamas valdžios institucijas ir stiprinant jų bendradarbiavimą. Tai padėtų pašalinti kliūtis, trukdančias įsilieti į darbo rinką, ir paskatinti aktyviau naudotis paramos paslaugomis.

⁽¹¹⁾[Eurostato duomenimis](#), 2025 m. ES yra 43 mln. vyrų ir beveik 50 mln. moterų, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis.

⁽¹²⁾2016 m. vasario 15 d. Tarybos rekomendacija 2016/C 67/01 [dėl ilgalaikių bedarbių integracijos į darbo rinką](#).

Komisija toliau remia socialinę ekonomiką ir mikrofinansavimą, kuriems tenka ypatingas vaidmuo suteikiant skurstantiems asmenims darbo ir savarankiškos veiklos galimybių. Be kita ko, bus įvertintas viešosios finansinės paramos vaidmuo sudarant sąlygas steigti ir plėsti socialinės ekonomikos subjektus⁽¹³⁾. Greta to, tam tikrų grupių atžvilgiu reikia imtis specialių veiksmų, nes jos susiduria su ypatingomis kliūtimis patekti į darbo rinką. Tai pasakytina, pavyzdžiui, apie trečiųjų šalių piliečius⁽¹⁴⁾ ir asmenis su negalia, kurie bus remiami sustiprintu asmenų su negalia užimtumo dokumentų rinkiniu pagal komunikatą „Asmenų su negalia teisių strategijos stiprinimas iki 2030 m.“.

Tačiau darbas nuo skurdo gali apsaugoti tik tuo atveju, jei užtikrinamos pakankamos pajamos pragyvenimo išlaidoms padengti. Nepaisant nedidelio pagerėjimo per pastarąjį dešimtmetį, apie 8,3 proc. dirbančiųjų ES tebegresia skurdas. Asmenų, dirbančių pagal darbo ne visą darbo laiką arba terminuotas sutartis, skurdo rizika yra dvigubai didesnė (atitinkamai 12,9 proc. ir 13,4 proc.), palyginti su asmenimis, dirbančiais visą darbo laiką arba nuolatinį darbą (atitinkamai 6,9 proc. ir 5,2 proc.).

Mažinant dirbančiųjų skurdą reikia skatinti kurti kokybiškas darbo vietas, kovoti su nesavanorišku mažu darbo intensyvumu, be kita ko, šalinant kliūtis, pavyzdžiui, įperkamu priežiūros paslaugų trūkumu, ir, kai aktualu, užtikrinant galimybes naudotis paslaugomis ir parama pajamoms. Tam taip pat reikia spręsti nedeklaruojamo darbo problemą – taikant paskatas ir vykdymo užtikrinimo priemones skatinti tokio darbo įforminimą. Itin konkurencinga ir novatoriška ekonomika, kurioje mokamas kolektyvinių derybų pagrindu nustatytas deramas ir skaidrus darbo užmokestis, nesudaromos mažų garantijų darbo sutartys, užtikrinamos mokymo galimybės, tinkama socialinė apsauga⁽¹⁵⁾ ir politika, kurią įgyvendinant padedama suderinti profesinį ir šeimos gyvenimą, sudaro sąlygas kokybiškoms darbo vietoms⁽¹⁶⁾. Valstybių narių socialinių išmokų ir išmokų dirbantiems asmenims struktūra taip pat daro poveikį dirbančiųjų, visų pirma pereinančiųjų prie darbo visą darbo laiką ir stabilaus darbo, skurdui. Laikantis Direktyvos dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio, turėtų būti nustatytas pakankamo dydžio deramas minimalusis darbo užmokestis, kad visą darbo laiką dirbantys asmenys būtų apsaugoti nuo skurdo.

2027 m. Komisija pateiks **Komisijos rekomendaciją, kurioje bus pateiktos įrodymais pagrįstos politikos gairės ir geriausia praktika, susijusi su dirbančiųjų skurdo prevencija ir kova su juo.** Gairės bus rengiamos glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis ir socialiniais partneriais. Jose bus nurodyti pagrindiniai dirbančiųjų skurdo veiksniai ir parengta geriausia praktika, kuria būtų remiamas perėjimas prie

⁽¹³⁾Socialinės ekonomikos veiksmų plano laikotarpio vidurio peržiūra, Tarybos rekomendacija dėl socialinės ekonomikos pagrindinių sąlygų sukūrimo. Žvelgdama į ateitį, Komisija peržiūrės Europos mikrokreditų teikėjų gero elgesio kodeksą, kad mikrofinansavimas ir toliau atitiktų nepakankamai atstovaujama verslininkų ir pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų poreikius, ir 2026 m. pavasarį pagal ESF+ EaSI kryptį paskelbs kvietimą teikti pasiūlymus, kuriais siekiama remti nepakankamai atstovaujamas grupes verslumo srityje, įskaitant pažeidžiamiausias grupes, kad jos galėtų pradėti savo verslą.

⁽¹⁴⁾2020 m. lapkričio 24 d. Komisijos komunikatas COM(2020) 758 *final* „[2021–2027 m. Integracijos ir įtraukties veiksmų planas](#)“ ir 2026 m. sausio 29 d. Komisijos komunikatas COM(2026) 45 *final* „[Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategija](#)“.

⁽¹⁵⁾2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija 2019/C 387/01 [dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių](#).

⁽¹⁶⁾2025 m. gruodžio 4 d. Komisijos komunikatas COM(2025) 944 *final* „[Kokybiškų darbo vietų kūrimo gairės](#)“.

didesnio darbo intensyvumo (taigi ir didesnių pajamų) ir užtikrinama, kad mokesčių ir išmokų sistemos būtų nuosekliai suderintos taip, kad daugiau dirbtų valandų reikėtų didesnes pajamas. Po to bus rengiamos specialios struktūrinės diskusijos su visais atitinkamais subjektais, įskaitant socialinius partnerius ir nacionalines valdžios institucijas. Kartu Komisija sustiprins vykdymo užtikrinimą, kad užtikrintų visišką Direktyvos dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio⁽¹⁷⁾ perkėlimą į nacionalinę teisę. Būsimoje 2026 m. ataskaitoje dėl šios direktyvos bus apžvelgta dabartinė padėtis. Komisija dėsi daugiau pastangų vykdydama tarpusavio mokymosi mainus ir glaudžią stebėseną Užimtumo komitete (EMCO) ir Socialinės apsaugos komitete (SAK).

Nepaprastai svarbu užtikrinti reikiamą paramą, kad oriai gyventi galėtų tie, kurie negali dirbti dėl sisteminių priežasčių arba dėl to, kad šiuo metu susiduria su konkrečiomis kliūtimis⁽¹⁸⁾. Nors visose valstybėse narėse taikomos minimalių pajamų sistemos, kuriomis taip pat remiamos galimybės naudotis paslaugomis ir įtrauktis į darbo rinką, paramos adekvatumas ir aprėptis labai skiriasi. Šiuo atžvilgiu taip pat dideliu iššūkiu laikomas žemas pasinaudojimo parama lygis, kuris valstybėse narėse svyruoja nuo 20 iki 50 proc., o tai labai kenkia viešosios politikos veiksmingumui. 2027 m. pradžioje Komisija paskelbs **Geriausios praktikos kompendiumą, skirtą padėti spręsti nepasinaudojimo parama pajamoms problema.** Jis apims įvairius nepasinaudojimo išmokomis veiksnius, įskaitant informacijos trūkumą ir administracinių procesų sudėtingumą, ir suteiks pagrindą labiau struktūrizuotam bendradarbiavimui šia tema Socialinės apsaugos komitete⁽¹⁹⁾ ir jo Minimalių pajamų tinklo (MINET) darbo grupėje⁽²⁰⁾.

Kova su skurdu senatvėje ir jo prevencija

2025 m. kone kas penktam 65 metų ir vyresnio amžiaus asmeniui ES grėsė skurdas ar socialinė atskirtis (18,8 proc.). Šis rodiklis yra daug didesnis moterų (21,2 proc.) tarpe, palyginti su vyrais (15,8 proc.). Toks lyčių skirtumas dažnai yra susijęs su mažesnėmis moterų pensijomis, kurias vidutiniškai lemia per profesinį gyvenimą susikaupę užimtumo ir darbo užmokesčio skirtumai, taip pat karjeros pertraukos dėl priežiūros priežasčių. Skurdą senatvėje didina ir padidėjęs negalios atvejų skaičius bei vyresnio amžiaus asmenų ilgalaikės priežiūros poreikis. Be to, sulaukus senatvės kyla su sveikatos ir ilgalaikės priežiūros poreikiais susijusių sunkumų, padidėja socialinės izoliacijos ir vienišumo rizika, kurią gali dar labiau apsunkinti skaitmeninė atskirtis.

Siekiant kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi senatvėje ir užkirsti jiems kelią, reikia imtis koordinuotų veiksmų pensijų adekvatumo, dalyvavimo darbo rinkoje ir socialinės apsaugos srityse (), taip pat užtikrinti galimybes naudotis kokybiškomis priežiūros paslaugomis ir taikyti tikslines socialinės įtraukties intervencines priemones. Tikslinės paskatos ir sąlygas sudarančios priemonės, kuriomis užtikrinamas ilgesnis darbingumas, kai tinkama, adekvačios pensijos, senatvės išmokos⁽²¹⁾ ir papildomas

⁽¹⁷⁾2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2041 [dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje](#).

⁽¹⁸⁾2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija 2023/C 41/01 [dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis](#).

⁽¹⁹⁾[Socialinės apsaugos komitetas. Užimtumas, socialiniai reikalai ir įtrauktis](#).

⁽²⁰⁾ [Minimalių pajamų tinklo \(MINET\) darbo grupė. Užimtumas, socialiniai reikalai ir įtrauktis](#).

⁽²¹⁾Tokie mechanizmai kaip minimalios pensijos ir senatvės išmokos, maitintojo netekimo pensijos, neįgalumo išmokos, pensijų padalijimo sistemos ir priežiūros laikotarpių pensijų kreditai.

pensijų kaupimas, kuriuo remiamas pensijų sistemų pajėgumas, apsaugo žmones nuo skurdo senatvėje. Šiuo atžvilgiu didinant pensines pajamas taip pat reikia gerinti informuotumą apie pensijas ir pensijų skaidrumą⁽²²⁾. Komisija ragina sukurti daugiapakopę pensijų sistemą, kuria būtų siekiama užtikrinti adekvačias pajamas senatvėje.

2027 m. Komisija ir Socialinės apsaugos komitetas paskelbs **bendrą ataskaitą dėl tinkamos socialinės apsaugos senatvėje**, kurioje bus nustatytos pensijų adekvatumo ir ilgalaikės priežiūros aprėpties spragos valstybėse narėse, taip pat **ekspertų ataskaitą, kurioje bus apžvelgti ir peržiūrėti nacionaliniai vyresnio amžiaus asmenų apsaugos nuo skurdo mechanizmai**. Abi priemonės padės politikos formuotojams imtis reformų pensijų sistemoms stiprinti, jų ilgalaikiam adekvatumui užtikrinti ir skurdui senatvėje mažinti. Tuo remdamasi Komisija su valstybėmis narėmis, socialiniais partneriais, suinteresuotaisiais subjektais ir ekspertais surengs **aukšto lygio aptarimą integruotos orios senatvės politikos klausimu**.

Skurdo perdavimo iš vienos amžiaus grupės į kitą vengimas

Kiekvienais metais maždaug trečdalis skurdo rizikos grupei priklausančių asmenų ištrūksta iš skurdo ir jų vietą užima nauja karta⁽²³⁾. Toks skurdo padėties kismas paprastai susijęs ne tik su užimtumo ir pajamų pokyčiais (pavyzdžiui, išėjus iš darbo ar pradėjus naują darbą, arba padidėjus ar sumažėjus darbo valandų skaičiui), bet ir su namų ūkio sudėties pokyčiais (pavyzdžiui, gimus vaikui ar išsiskyrus) bei platesniu krizių poveikiu.

Kritiniais perėjimo iš vieno gyvenimo tarpsnio į kitą momentais, kai vaikas tampa jaunuoliu, jaunuolis – darbingo amžiaus asmeniu, o darbingo amžiaus asmuo – pensininku, gali kilti grėsmė atsidurti nesaugioje padėtyje. Pavyzdžiui, tėvų namus paliekantys jaunuoliai dažnai pradeda svarbų gyvenimo etapą: įsilieja į darbo rinką, dažnai dirbdami mažų garantijų darbus, arba kuria šeimą, sunkiai pajėgdami rasti sau įperkama būstą. Tai ypač aktualu tiems, kurie palieka alternatyvios (institucinės ar stacionarinės) globos įstaigas ir kuriems kyla didesnė skurdo ar net benamystės rizika⁽²⁴⁾. Be to, jei asmuo nėra tinkamai pasirengęs, jam gali kilti didesnė skurdo rizika pereinant iš darbingo į pensinį amžių. Siekiant užkirsti kelią skurdui senatvėje, itin svarbu skatinti ilgesnį dalyvavimą darbo rinkoje tiems, kurie gali ir nori toliau dirbti, ir remti aktyvų ir sveiką senėjimą. Kartu reikėtų vykdyti politiką, kuria būtų skatinamos teigiamos paskatos ir didesnis pensijų sistemų lankstumas, taip pat atsižvelgiama į profesinės karjeros įvairovę ir skatinamas ankstyvas dalyvavimas papildomų pensijų sistemose.

Apskritai visos politikos kryptys turi būti parengtos taip, kad būtų neleista nepalankioms sąlygoms susikaupti per visą gyvenimą. Tokiu loginiu pagrindu

⁽²²⁾2025 m. kovo 19 d. Komisijos komunikatas COM(2025) 124 *final* „[Santaujų ir investicijų sąjunga](#)“, 2025 m. lapkričio 20 d. Komisijos komunikatas hCOM(2025) 839 *final* „[ES papildomu pensijų sektoriaus pajėgumo didinimas siekiant padidinti pensines pajamas ir suteikti ilgalaikį kapitalą ES ekonomikai](#)“ ir 2025 m. lapkričio 27 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2025/2384 [dėl pensijų sekimo sistemų, pensijų rodiklių suvestinių ir automatinio įtraukimo](#).

⁽²³⁾Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Skurdas ES. Pagrindinės tendencijos ir politika“, SWD(2026) 770.

⁽²⁴⁾[UNICEF](#) duomenimis, visoje ES globos įstaigose gyvena šimtai tūkstančių vaikų, tarp kurių ypač daug vaikų su negalia. Apygyvendinimas specialioje įstaigoje turi didžiulį poveikį; jo pasekmės gali būti jaučiamos visą gyvenimą.

grindžiama kartu tarpusavio teisingumo strategija ⁽²⁵⁾ ir būsimos ilgaamžiškumo veiksmų gairės, kuriose bus nustatyti su amžiumi susiję politikos klausimai visoms amžiaus grupėms, siekiant atrasti strategines galimybes aktyviai siekti ilgesnio ir sveikesnio gyvenimo bei finansinio saugumo.

2. PRIEMONĖS, KURIOMIS SPRENDŽIAMIS SKURDĄ DIDINANTYS HORIZONTALIEJI UŽDAVINIAI

Siekiant papildomai užkirsti kelią skurdui ir jį mažinti, būtina spręsti horizontaliuosius uždavinius, kurie vienu metu gali daryti poveikį visoms kartoms. Tai apima diskriminaciją ir stigmatizaciją, sunkumus patenkinti pagrindinius poreikius, pavyzdžiui, maisto, energijos, būsto ir kitų pagrindinių prekių, ir nepakankamas galimybes naudotis kokybiškomis paslaugomis.

Kova su diskriminacija ir stigmatizacija

Išankstinis nusistatymas ir stigmatizacija gali nuo pat pradžių nulemti tam tikrų gyventojų grupių nepalankią padėtį, o moterys ir kai kurios kitos gyventojų grupės dažniau patiria skurdą ir socialinę atskirtį. Susidurti su skurdu moterims tenka dažniau, be kita ko, dėl to, kad jos neturi tiek pat darbo galimybių, jų užimtumo lygis yra žemesnis, jų karjera yra pertraukiama ir joms tenka atlikti neapmokamą priežiūros darbą ⁽²⁶⁾. Išankstinį nusistatymą ir stigmatizaciją taip pat patiria asmenys su negalia (29 proc. jų gresia skurdas ir socialinė atskirtis), už ES ribų gimę asmenys (39 proc.), rasinėms ar etninėms mažumoms priklausantys asmenys, visų pirma romai (70 proc. jų gresia skurdas) ir LGBTIQ+ asmenys (38 proc. jų sunkiai suduria galą su galu).

Visi šie veiksniai gali apriboti galimybes įsidarbinti, gauti išsilavinimą, būstą, naudotis su priežiūra susijusiomis ir kitomis paslaugomis, be to, jie gali sumažinti visuomenės pasitikėjimą, asmeninį saugumą ir dalyvavimą visuomeniniame gyvenime. Komisija parengė su lygybės sąjunga susijusias strategijas, kuriomis siekiama skatinti lyčių lygybę ir kovoti su asmenų su negalia, nuo rasizmo nukentėjusių asmenų, romų ir LGBTIQ+ asmenų diskriminacija ⁽²⁷⁾. Komisija toliau bendradarbiaus su valstybėmis narėmis ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, kad parengtų konkrečioms grupėms skirtas kovos su skurdu priemones. Konkrečiai kalbant, ES romų strateginiame plane raginama iki 2030 m. bent perpus sumažinti romų ir plačiosios visuomenės skurdo skirtumą.

⁽²⁵⁾2026 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatas COM(2026) 110 *final* „[Kartu tarpusavio teisingumo strategija](#)“t.

⁽²⁶⁾[2026–2030 m. lyčių lygybės strategijoje](#) pabrėžiama, kad Komisija išnagrinės būdus, kaip spręsti klausimus, susijusius su darbo rinkos rezultatais ir atitinkamais pensijų sistemos elementais, dėl kurių didėja vyrų ir moterų pensijų skirtumas, ir nustatys bei remis keitimąsi geriausia patirtimi šalinant šį atotrūkį.

⁽²⁷⁾2026 m. kovo 5 d. Komisijos komunikatas COM(2026) 113 *final* „[2026–2030 m. lyčių lygybės strategija](#)“, d2021 m. kovo 3 d. Komisijos komunikatas COM(2021) 101 *final* „[2021–2030 m. neįgalųjų teisių strategija](#)“ ir komunikatas „Asmenų su negalia teisių strategijos stiprinimas iki 2030 m.“, [2020–2030 m. ES romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo strateginis planas](#), 2026 m. sausio 20 d. Komisijos komunikatas COM(2026) 12 *final* „[2026–2030 m. kovos su rasizmu strategija](#)“, 2025 m. spalio 8 d. Komisijos komunikatas COM(2025) 725 *final* „[2026–2030 m. LGBTIQ+ asmenų lygybės strategija](#)“, 2021 m. kovo 24 d. Komisijos komunikatas COM(2021) 142 *final* „[ES vaiko teisių strategija](#)“.

Be pirmiau išvardytų grupių, skurstantys asmenys taip pat dažnai stigmatizuojami arba diskriminuojami dėl savo socialinės ir ekonominės padėties ⁽²⁸⁾. Siekdama pagrįsti tolesnį darbą, Pagrindinių teisių agentūra (FRA) parengs lyginamąją teisinę analizę apie socialinę ir ekonominę padėtį kaip diskriminacijos pagrindą ES valstybių narių teisinėse ir reguliavimo sistemose ir pateiks duomenis apie didelį skurdo ir nepalankių socialinių ir ekonominių sąlygų poveikį diskriminacijai.

Pagrindinių poreikių tenkinimo palengvinimas augant pragyvenimo išlaidoms

Visoje ES didėjanti pragyvenimo išlaidų našta verčia vis daugiau žmonių skursti, aštrina sunkumus ir taip sunkiai besiverčiantiems asmenims ir didina finansinį nesaugumą vidutines pajamas gaunantiems namų ūkiams. Pragyvenimo išlaidos yra vienas iš pagrindinių ES gyventojams susirūpinimą keliančių klausimų: 88 proc. jų nerimauja dėl kasdienių pragyvenimo išlaidų ir jų poveikio jų namų ūkio ateičiai ⁽²⁹⁾. Tai kelia didelį susirūpinimą jau dabar skurstantiems žmonėms, o vidurinėsios klasės asmenims gresia patirti nesaugumą ir sunkumus. Sveiko ir tvaraus maisto įperkamumas yra vienas iš svarbių susirūpinimą keliančių klausimų, kurį reikėtų stebėti ir spręsti ⁽³⁰⁾. Augant maisto kainoms, vis daugiau žmonių yra priklausomi nuo valdžios institucijų ar organizacijų paramos, kad gautų maisto, arba nuo maisto bankų paramos ⁽³¹⁾.

Atsižvelgiant į dabartinę geopolitinę sumaištį, kova su energijos ir transporto nepriteklumi turėtų išlikti prioritetu, nes energijos ir transporto kainų padidėjimas daro dar didesnę poveikį pažeidžiamiems namų ūkiams, kurie didesnę pajamų dalį išleidžia energijai. Kaip paskelbta 2026 m. balandžio mėn. priimtame komunikate „AccelerateEU“, Komisija koordinuos pastangas apsaugoti piliečius, ypač pažeidžiamus vartotojus, nuo energijos kainų šuolių, be kita ko, taikydama neatidėliotinas priemones, apsaugą nuo atjungimo, socialinės išperkamosios nuomos sistemas ir kitas priemones, kuriomis siekiama paspartinti energijos taupymą ir švarią energiją. Komisija taip pat dės daugiau pastangų kovodama su energijos nepriteklumi, 2026 m.⁽³²⁾ atnaujindama 2023 m. Komisijos rekomendaciją dėl energijos nepritekliaus. Mažesnes pajamas gaunantiems namų ūkiams žiediškesnė ekonomika gali sumažinti pragyvenimo išlaidų našta, pailgindama gaminių naudojimo trukmę ir taisyti ir plėsdama prieigą prie įperkamu naudotų prekių rinkų ir remonto paslaugų ⁽³³⁾.

⁽²⁸⁾*An analysis of the introduction of socio-economic status as a discrimination ground*, Tomas Kadar, Equality and Rights Alliance.

⁽²⁹⁾[2025 m. „Eurobarometro“ apklausa „Investicijos į teisingumą“.](#)

⁽³⁰⁾Komisija kartu su Žemės ūkio maisto produktų grandinės stebėjimo centru stebi maisto prieinamumą ir įperkamumą ES ir skatins keitimąsi gerąja praktika, susijusia su maisto nepriteklumi ir galimybe sveikai maitintis valstybėse narėse. Bendra žemės ūkio politika atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant maisto prieinamumą ES ir skatinant sveiką ir tvarų maistą.

⁽³¹⁾ES remia galimybes gauti pagrindinę materialinę pagalbą, visų pirma pagalbą maistu (ESF+).

⁽³²⁾Komisija taip pat toliau įgyvendins 2026 m. kovo mėn. priimtą piliečių energetikos dokumentų rinkinį, kuris apima būsimas pastangas stiprinti apsaugą nuo atjungimo ir valdyti Europos energijos nepritekliaus konsultacijų centrą. Priėmusi [2025 m. Komisijos rekomendaciją dėl transporto nepritekliaus](#) ir įsteigusį Transporto nepritekliaus centrą Komisija padeda valstybėms narėms spręsti transporto nepritekliaus problemą. Tai taip pat yra Socialinio klimato fondo tikslas.

⁽³³⁾Žiedinės ekonomikos aktu, kurį Komisija turi priimti 2026 m., bus šalinamos kliūtys, trukdančios žiedinei pertvarkai keliose pagrindinėse vertės grandinėse, pavyzdžiui, tekstilės, statybos ir plastikų.

Atsižvelgiant į augančias pragyvenimo išlaidas, labai svarbu paspartinti veiksmus gerinant vartotojų apsaugą, finansinį raštingumą ir galimybes naudotis finansinėmis paslaugomis. Vartotojai, ypač pažeidžiami vartotojai, turėtų būti apsaugoti ir skaitmeniniame pasaulyje. Būsimuoju Skaitmeninio sąžiningumo aktu bus svariai prisidėta prie šios apsaugos užtikrinimo. Finansiniam raštingumui tenka svarbus vaidmuo jau nuo ankstyvo amžiaus, nes jis padeda žmonėms suvokti pagrindinius dalykus ir leidžia jiems visą gyvenimą apgalvotai vartoti, taupyti ir investuoti ⁽³⁴⁾. Finansinis raštingumas taip pat gali padėti išvengti pernelyg didelio išiskolinimo, kurį gali pagilinti didėjančios išlaidos skoloms, mažėjančios pajamos, augančios pragyvenimo išlaidos ir didesnis priklausomumas nuo kreditų ⁽³⁵⁾. Taip pat labai svarbu sudaryti palankesnes sąlygas naudotis finansinėmis paslaugomis užtikrinant, kad visi vartotojai turėtų teisę atidaryti būtiniausias savybes turinčią mokėjimo sąskaitą ir ja naudotis bet kurioje ES vietoje ⁽³⁶⁾, taip pat gerinant galimybes gauti grynujų pinigų ⁽³⁷⁾.

Būsto kainos yra ypatingas rūpestis tiems, kurie gyvena skurde arba kuriems gresia skurdas. Galimybė gauti įperkama, tvarų ir kokybišką būstą yra gyvybiškai svarbi išankstinė integracijos į visuomenę ir darbo rinką sąlyga ⁽³⁸⁾. Nors labiau tikėtina, kad į skurdo situaciją pateks su būstu susijusių sunkumų patiriantys asmenys, 31,1 proc. mažas pajamas gaunančių namų ūkių patiria pernelyg didelę būsto išlaidų naštą, o maždaug 5 proc. 16 metų ar vyresnių asmenų teigia, kad tam tikru gyvenimo etapu patyrė su būstu susijusių sunkumų ⁽³⁹⁾. Apie 1 mln. žmonių ES yra benamiai, t. y. patiria kraštutinę skurdo

⁽³⁴⁾2025 m. rugsėjo 30 d. Komisijos komunikatas COM(2025) 681 *final* [dėl ES finansinio raštingumo strategijos](#).

⁽³⁵⁾2023 m. spalio 18 d. Europos Sąjungos direktyva (ES) 2023/2225 [dėl vartojimo kredito sutarčių, kuria panaikinama Direktyva 2008/48/EB](#), ir 2014 m. vasario 4 d. Europos Sąjungos direktyva 2014/17/ES [dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas \(ES\) Nr. 1093/2010](#).

⁽³⁶⁾2023 m. spalio 30 d. ES direktyva (ES) 2023/2225 [dėl vartojimo kredito sutarčių, kuria panaikinama Direktyva 2008/48/EB](#), ir 2014 m. liepos 23 d. ES direktyva 2014/92/ES [dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausiomis savybėmis turinčiomis mokėjimo sąskaitomis](#).

⁽³⁷⁾2023 m. birželio 28 d. Komisijos pasiūlymas COM(2023) 366 *final* dėl direktyvos [dėl mokėjimo paslaugų ir elektroninių pinigų paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiama Direktyva 98/26/EB ir panaikinamos direktyvos \(ES\) 2015/2366 ir 2009/110/EB](#), Komisijos pasiūlymas COM(2023) 366 *final* dėl direktyvos [dėl mokėjimo paslaugų ir elektroninių pinigų paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiama Direktyva 98/26/EB ir panaikinamos direktyvos \(ES\) 2015/2366 ir 2009/110/EB](#), ir Komisijos pasiūlymas COM(2023) 364 *final* dėl reglamento [dėl eurų banknotų ir monetų, kaip teisėtoms mokėjimo priemonės](#).

⁽³⁸⁾[2025 m. Europos įperkamo būsto planas](#) padeda valstybėms narėms, regionams ir miestams įveikti būsto krizę. Joje raginama ypatingą dėmesį skirti labiausiai nukentėjusių asmenų, visų pirma jaunimo ir benamių, rėmimui. Atsižvelgiant į tai, europinė investavimo į įperkama ir tvarų būstą platforma ir Europos būsto aljansas siekia sukurti tarpsektorinę ir daugiavvyriausybines sistemas, skirtą bendradarbiavimui plėtoti ir papildomam finansavimui socialiniam ir įperkamam būstui pritraukti, be kita ko, siekiant padėti pažeidžiamiausiems asmenims. Naujuoju europiniu bauhauzu remiamas įperkamas, tvarus ir kokybiškas būstas didinant finansavimą ir kuriant bei atkartojant naujus įtraukesnius, teisingesnius ir prieinamesnius gyvenamųjų rajonų sprendimus, taip pat bendruomenės inicijuotus sprendimus, skirtus įperkamam būstui.

⁽³⁹⁾Būsto sunkumai – padėtis, kai asmuo neturėjo savo būsto (nei nuosavo, nei nuomojamo) ir buvo priverstas apsistoti pas draugus ar giminaičius, naudotis laikino apnakvindinimo vietomis ar laikinu apgyvendinimu, gyventi nuolatiniame gyvenime netinkamoje vietoje arba nakvoti viešoje erdvėje.

ir socialinės atskirties formą⁽⁴⁰⁾. **Kartu su šia strategija Komisija pateikia pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl kovos su atskirtimi dėl būsto**, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas rengti ir įgyvendinti nacionalines strategines programas, grindžiamas į asmenį orientuota, būstu grindžiama ir integruota politika, kuria siekiama remti nesaugiomis būsto sąlygomis gyvenančius asmenis ir užkirsti kelią benamystei bei spręsti su ja susijusias problemas.

Galimybės naudotis paslaugomis užtikrinimas pažeidžiamiems asmenims

Socialinėms paslaugoms tenka svarbus vaidmuo užtikrinant būtiną bazinį gerovės ir paramos lygį jau skurstantiesiems ir užkertant kelią galimam kitų asmenų skurdui. Ypač svarbus vaidmuo tenka socialinės įtraukties paslaugoms, pavyzdžiui, socialiniam darbui, konsultavimui, psichologinei pagalbai ir rehabilitacijai. Socialinės įtraukties paslaugos taip pat padeda nukreipti naudotojus prie jiems reikalingų paslaugų (pvz., švietimo ir mokymo, priežiūros, sveikatos priežiūros paslaugų) ir palengvinti jų galimybes naudotis vadinamosiomis esminėmis paslaugomis (energijos, transporto, skaitmeninių ryšių, vandens tiekimo ir sanitarijos bei finansinėmis paslaugomis), informuojant juos apie aktualias taikomas programas (pvz., kompensacijas už energiją). Kad pastangos pasiteisintų, reikia stiprinti administracijų bendradarbiavimą, be kita ko, skaitmeninės infrastruktūros srityje. Be to, ypatingas uždavinys yra paslaugų prieinamumo užtikrinimas visoje teritorijoje, įskaitant kaimo ir atokiausius regionus. Nacionaliniai vidurkiai neatskleidžia didelių regioninių skirtumų, o skurdo židinių galima rasti tiek miestuose, tiek kaimo vietovėse. Vienas iš būsimos Teisės pasilikti strategijos, kuria siekiama didinti teritorijų patrauklumą, tikslų bus sudaryti palankesnes sąlygas naudotis paslaugomis visoje ES.

Geresnės galimybės naudotis paslaugomis reiškia geresnę kokybę, prieinamumą, pasiekiamumą ir įperkamumą. Komisija bendradarbiaus su Socialinės apsaugos komitetu, kad **atnaujintų 2010 m. Europos savanorišką socialinių paslaugų kokybės sistemą**, kurioje daugiausia dėmesio skiriama paslaugų teikimo gerinimui (pateikiant gaires, kaip nustatyti, stebėti ir vertinti socialinių paslaugų kokybės standartus). Tai taip pat padės spręsti administracinio sudėtingumo, stigmatizacijos, skaitmeninės atskirties ir procedūrinių kliūčių problemas. Komisija taip pat **atnaujins 2023 m. Komisijos ataskaitą dėl galimybės naudotis pagrindinėmis paslaugomis.**

Kliūtys naudotis paslaugomis gali padidinti ir įtvirtinti skurdą, ypač tais atvejais, kai pažeidžiamiausi asmenys negali gauti greitos ir veiksmingos paramos tada, kai jos reikia. Būtina užtikrinti geresnę aprėptį, glaudesnę tarnybų integraciją ir bendradarbiavimą, taip pat tinkamiau priderinti teikiamą paramą prie faktinių tų asmenų, kuriems ta parama yra skirta, poreikių. **2027 m. Komisija pateiks pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos dėl lengvesnės ir integruotos prieigos prie paslaugų rėmimo.** Šia rekomendacija bus pabrėžiama socialinės įtraukties paslaugų svarba, remiant bendrą prieigos punktą visoje teritorijoje ir taip sudarant palankesnes sąlygas teikti integruotą paramą. Ja bus siekiama stiprinti informavimo apie šias paslaugas veiklą ir priartinti jas prie paramos gavėjų, taip pat labiau remtis greitu naudotojo poreikių vertinimu, po kurio būtų sudaromas integruotas paramos planas. Ja taip pat bus remiama skurstančių asmenų

⁽⁴⁰⁾[2021 m. Lisabonos deklaracijoje dėl Europos kovos su benamyste platformos](#)ef nustatyti kolektyviniai veiksmai, kuriais siekiama platus užmojo tikslų iki 2030 m. panaikinti benamystę.

tarpusavio paramos praktika, pripažįstant jų asmeninę patirtį ir žinias, kaip palengvinti paslaugų prieinamumą.

Švietimas ir mokymas visą gyvenimą atlieka vieną svarbiausių vaidmenų kovojant su skurdu ir užkertant jam kelią. Galimybė gauti kokybišką išsilavinimą ir mokymą gali padėti žmonėms įveikti skurdą ar socialinę atskirtį, suteikiant jiems įgūdžių, reikalingų kokybiškam darbui susirasti ir aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime. Švietimas gali padėti nutraukti nepalankios padėties ciklą visais gyvenimo tarpsniais – nuo ikimokyklinio lavinimo iki suaugusiųjų švietimo ir perkvalifikavimo. Tačiau didžiausias švietimo nelygybės veiksnys Europoje tebėra moksleivių socialinė ir ekonominė padėtis. Dėl sisteminio nepakankamo finansavimo skurdžiose vietovėse trūksta mokytojų, dažniau vyksta darbuotojų kaita ir mažėja patyrusių pedagogų, todėl parama tampa mažiau individualizuota – nepalankioje padėtyje esantys vaikai, namuose neturintys galimybių kompensuoti šių trūkumų, nuo tokių sąlygų nukentčia labiausiai. 2026 m. eigoje Komisija priims **švietimo dokumentų rinkinį, į kurį bus įtraukta Pagrindinių įgūdžių rėmimo programa**, kuria bus remiamos veiksmingos intervencinės priemonės mokyklos lygmeniu, siekiant padėti visiems vaikams ir jaunimui, įskaitant palankių sąlygų neturinčius vaikus ir jaunimą, pabaigus privalomąją mokyklinę programą pasiekti tinkamą pagrindinių įgūdžių lygį ir sumažinti ankstyvojo mokymosi nelygybę. Skaitmeniniai gebėjimai ir įgūdžiai tapo nepaprastai svarbūs norint dalyvauti visuomenės gyvenime, naudotis skaitmeninėmis viešosiomis paslaugomis ir patekti į darbo rinką. **Komisija toliau dės pastangas, kad 2030 m. 80 proc. Europos piliečių turėtų bent pagrindinius skaitmeninius įgūdžius**, kurie yra būtina sąlyga tiek šiandienos, tiek ateities darbo rinkoje.

Atsižvelgiant į demografines tendencijas, ypatingą dėmesį reikėtų skirti pažeidžiamiausių asmenų galimybėms naudotis ilgalaikės priežiūros paslaugomis. Tai ypač pasakytina apie kaimo vietoves, kuriose gyventojų senėjimas kelia didesnes problemas. Galimybių gauti įtraukias, įperkamas ir kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas gerinimas gali turėti teigiamą poveikį priežiūros paslaugų gavėjams, tačiau skurdo dimensija taip pat veikia ir neformaliuosius slaugytojus, daugiausia moteris. Priežiūros pareigos dažnai apsunkina dalyvavimą darbo rinkoje, mažina galimybes kaupti pensiją ir riboja finansinį saugumą. ES įdiegė specialias priemones, kuriomis remiama galimybė gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas⁽⁴¹⁾. 2027 m. Komisija pateiks **Europos priežiūros susitarimą**, kuriuo bus vadovaujamosi vykdant reformas ir investuojant į prieinamas bei kokybiškas priežiūros paslaugas visą gyvenimą, ypatingą dėmesį skiriant asmenims, kuriems gresia skurdas, kartu šalinant struktūrines darbo jėgos trūkumo priežastis, t. y. darbo vietų priežiūros sektoriuje patrauklumą ir kokybę.

Ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai dėl klimato kaitos trikdo esminių paslaugų teikimą, kenkia infrastruktūrai ir gali įstumti pažeidžiamas socialines grupes į dar didesnę skurdą ir socialinę atskirtį. Labai svarbu didinti visuomenės atsparumą klimato poveikiui, kuris neproporcingai veikia pažeidžiamus namų ūkius. **Būsima integruota Europos atsparumo klimato kaitai sistema** suteiks galimybę šį poveikį sumažinti. Apskritai kalbant apie **parengtį**, pastarųjų krizių metu įgyta patirtis rodo, kad, siekiant pagerinti komunikaciją ir užkirsti kelią dezinformacijai, reikia informuoti ypač

⁽⁴¹⁾2022 m. rugsėjo 7 d. Komisijos komunikatas COM(2022) 440 *final* [dėl Europos priežiūros strategijos](#) ir 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija 2022/C 476/01 [dėl galimybės naudotis įperkamos, kokybiškomis ilgalaikės priežiūros paslaugomis](#).

nepalankioje padėtyje esančius gyventojus, diskriminaciją, skurdą ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir tai daryti tikslingai.

3. VALDYMO IR FINANSAVIMO STIPRINIMAS IR STEBĖSENOS GERINIMAS SIEKIANT SUMAŽINTI SKURDĄ IR UŽKIRSTI JAM KELIĄ

Valdymas

Mažinti skurdą ir užkirsti jam kelią yra svarbi kolektyvinė atsakomybė. Tik veikiant išvien ir visais lygmenimis galima sėkmingai siekti ES tikslo iki 2050 m. panaikinti skurdą. Valdžios institucijos ir privatieji subjektai, taip pat socialiniai partneriai ir pilietinės visuomenės organizacijos raginami prisidėti.

Komisija ragina valstybes nares užtikrinti, kad atitinkamais atvejais nacionaliniu, regioniniu arba vietos lygmeniu būtų sukurtos kovos su skurdu politikos sistemos. Augantis skurdas kelia problemų visose valstybėse narėse. Šiuo metu tik 22 valstybės narės turi nacionalines kovos su skurdu strategijas ar panašias strategines programas, o pagrindinis vaidmuo jas valdant ir įgyvendinant tenka regionų ir vietos valdžios institucijoms. Komisija ragina visas valstybes nares pateikti nuoseklias ir veiksmingesnes kovos su skurdu strategijas ir yra pasirengusi padėti valstybėms narėms mažinti skurdą ir užkirsti jam kelią. **Naujos investicijos ir reformos turi užtikrinti apsaugą nuo skurdo grėsmės.** Komisija palankiai vertina tai, kad valstybėse narėse atliekami poveikio poveikio pasiskirstymui vertinimai⁽⁴²⁾, ir, esant galimybei, pateiks papildomas gaires dėl tokių vertinimų naudojimo nacionalinėse biudžeto sistemose.

Kartu su šia strategija Komisija pateikia **rekomendacinį dokumentą, skirtą padėti nacionalinėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms planuoti ir tobulinti savo kovos su skurdu strategijas ir sistemas**⁽⁴³⁾. **Veiksmingos kovos su skurdu politikos principais** atsižvelgiama į skurdo daugialypiškumą rengiant kovos su juo ir jo prevencijos strategijas ir įtraukiami visi reikiami suinteresuotieji subjektai ir valdymo lygmenys. Jie gali būti naudojami kaip struktūrizuota įsivertinimo ir planavimo priemonė visais politikos ciklo etapais: nuo kovos su skurdu sistemų rengimo ar atnaujinimo iki reformų ir investicijų rengimo ir įgyvendinimo peržiūros. Komisijos tarnybos rems jų naudojimą palaikydamos valstybių narių politinį dialogą ir tarpusavio mokymąsi.

Atsižvelgdama į tai, kad skurdas yra augantis ir kompleksiškas iššūkis, kuriam įveikti reikia koordinuoto atsako, apimančio investicijas ir teisėkūros priemones, Komisija ragina **valstybes nares** aukščiausiu politiniu lygmeniu **paskirti kovos su skurdu koordinatorių**, kuris koordinuotų kovos su skurdu politikos sistemų kūrimą ir užtikrintų jų daugialypiškumą. Šiems koordinatoriams būtų pavesta prižiūrėti sistemų kūrimą, įgyvendinimą ir stebėseną, įtraukiant visas atitinkamas ministerijas ir valdžios institucijas. Jie taip pat padės regionų ir vietos valdžios institucijoms įgyvendinti sistemas. Kartu su nacionaliniais kovos su skurdu koordinatoriais Komisija organizuos reguliarų ir veiksmingą keitimąsi geriausia kovos su skurdu praktika, remdama tarpusavio mokymąsi ir stiprindama jų bendradarbiavimą bei teikdama paramą įrodymais pagrįstiems sprendimams.

⁽⁴²⁾2022 m. rugsėjo 28 d. Komisijos komunikatas COM(2022) 494 *final* „Geresnis valstybių narių politikos paskirstomojo poveikio vertinimas“.

⁽⁴³⁾Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Veiksmingos kovos su skurdu politikos principai. Parama nacionalinėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms kovojant su vaikų skurdu“, SWD(2026) 771.

Vykstant Europos semestruir Komisija ir toliau teiks gaires valstybėms narėms ir padės koordinuoti atitinkamą nacionalinę politiką. Į Semestro ciklą integravus Europos socialinių teisių ramsčio principus⁽⁴⁴⁾, ekonomikos valdymu prisidedama stiprinant socialinį atsparumą. Vykstant Semestro ciklui nustatomi socialiniai iššūkiai ir nacionalinių socialinės apsaugos sistemų spragos ir teikiamos rekomendacijos dėl tinkamų politinių sprendimų. Per kiekvieną iš dviejų paskutinių Semestro ciklų daugiau nei trečdalis valstybių narių gavo konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas dėl skurdo. Svarbu, kad valstybės narės sparčiau jas įgyvendintų.

Siekdama padėti įgyvendinti šią strategiją, Komisija bendradarbiaus ne tik su valstybėmis narėmis, bet ir su kitomis institucijomis bei organizacijomis. Visų pirma Komisija toliau palaikys neformalų struktūrinį dialogą su Europos Parlamentu, t. y. su **Jungtine kovos su skurdu grupe. Iki 2026 m. pabaigos** Komisija taip pat susitars su **Europos regionų komitetu dėl bendro veiksmų plano**, kuriuo bus stiprinamas bendradarbiavimas pagrindinėse prioritetinėse srityse, pavyzdžiui, kovos su skurdu veiksmų vietos ir regionų lygmeniu srityje. Jie bendradarbiaus inicijuodami pirmąjį **ES socialinės įtraukties apdovanojimą**⁽⁴⁵⁾, kuris bus skiriamas miestams ir savivaldybėms už novatoriškus ir veiksmingus vietos lygmeniu įgyvendintus veiksmus ir juo bus skatinamas tarpusavio mokymasis, suteikiant miestams ir savivaldybėms galimybę keistis geraja praktika. Baigiantis 2026 m. Komisija ir **Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas** taip pat sudarys **bendradarbiavimo susitarimą**, grindžiamą esama ekspertų konsultacinės paramos sistema, ir dalysis geriausia praktika, kaip spręsti skurdo problemą.

Remdamasi teigiama patirtimi, įgyta konsultuojantis dėl strategijos, Komisija stiprins **bendradarbiavimą su skurstančiais asmenimis**. Ji sukurs specialų forumą, kuriame bus reguliariai struktūriškai konsultuojamasi su šiais asmenimis dėl iniciatyvų, kuriomis siekiama kovoti su skurdu ar socialine atskirtimi, rengimo, įgyvendinimo ir stebėsenos, taip pat dėl kitų politikos sričių, kurios gali turėti įtakos jų gyvenimui. Komisija taip pat toliau struktūriškai bendradarbiaus su **pilietinės visuomenės organizacijomis**⁽⁴⁶⁾, kad būtų remiamas strategijos įgyvendinimas. Greta to, **socialiniam dialogui** ir toliau teks itin svarbus vaidmuo ieškant subalansuotų sprendimų, kaip reaguoti į pokyčius darbo pasaulyje⁽⁴⁷⁾.

Finansavimas

Atsižvelgiant į neatidėliotiną poreikį imtis veiksmų, labai svarbu užtikrinti pakankamą kovos su skurdu finansavimą. Siekiant sustiprinti kovos su skurdu priemonių poveikį, reikia veiksmingiau sutelkti viešąjį ir privatųjį finansavimą tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis. Tai apima tiek ilgalaikes investicijas, kuriomis siekiama pagerinti paslaugų teikimą, tiek skubias neatidėliotinas priemones, kuriomis siekiama neleisti žmonėms nuskursti ir sumažinti skurdo laikotarpių trukmę. Šiuo atžvilgiu

⁽⁴⁴⁾2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 [dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas \(EB\) Nr. 1466/97](#).

⁽⁴⁵⁾Šis apdovanojimas papildys jau esamas priemones, kuriomis ES pripažįstamos ir viešinamos vietos ir regionų valdžios institucijų pastangos.

⁽⁴⁶⁾2025 m. lapkričio 12 d. Komisijos komunikatas COM/2025/790 *final* „[ES pilietinės visuomenės strategija](#)“.

⁽⁴⁷⁾2023 m. sausio 25 d. Komisijos komunikatas COM(2023) 40 *final* „[Socialinio dialogo stiprinimas Europos Sąjungoje](#)“, išnaudojant visą jo potencialą teisingai pertvarkai valdyti“.

trumpuoju laikotarpiu ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas paslaugoms, kuriomis padedama pažeidžiamiesiems vaikams iki jiems sulaukiant pilnametystės (Europos vaiko garantijų sistemą susiejant su Jaunimo garantijų iniciatyva), nes jomis nutraukiamas iš kartos į kartą perduodamas skurdas. Be kita ko, bus stiprinamas ankstyvas rizikos grupei priklausančių vaikų nustatymas, plečiamos mentorystės ir orientavimo programos, informavimo ir kitos paramos priemonės. Be to, nors strategijoje pabrėžiama, kad kokybiškos darbo vietos yra geriausias būdas išbristi iš skurdo, norint užtikrinti, kad būtų remiami iš darbo rinkos išstumti asmenys, reikalingos stiprios ir pakankamai finansuojamos valstybinės užimtumo tarnybos.

Šiuo metu valstybės narės naudojami 139 mlrd. EUR suma iš „Europos socialinio fondo +“ (ESF+) (2021–2027 m.) ⁽⁴⁸⁾. Atlikus sanglaudos politikos programų laikotarpio vidurio peržiūrą valstybės narės sėkmingai perprogramavo 34,6 mlrd. EUR savo 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondų lėšų labiausiai neatidėliotiniams ES strateginiams prioritetams. Dėl to taip pat pastebėta teigiamų tendencijų laikantis ESF+ paramos telkimo pagal temas reikalavimų: vaikų skurdui mažinti skirti ištekliai padidėjo 5,4 proc. (papildoma 491 mln. EUR suma), o materialiniam nepritekliui – 3,5 proc. (papildoma 211 mln. EUR suma). Be ESF+, ES remia kovą su skurdu pasitelkdama sanglaudos politikos fondus, pavyzdžiui, Europos regioninės plėtros fondą, Sanglaudos fondą ir Teisingos pertvarkos fondą, ir kitas finansavimo programas, pavyzdžiui, Socialinį klimato fondą, programą „InvestEU“, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir techninės paramos priemonę. Komisija ragina valstybes nares į nacionalinę teisę perkelti pastatų ir kelių transporto sektoriams skirtą apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (ATLPS 2) ir nedelsiant pateikti savo Socialinio klimato fondo planus, kad būtų galima teikti paramą pažeidžiamiesiems namų ūkiams. Komisija padės valstybėms narėms kuo geriau panaudoti turimą ES finansavimą ir, kai įmanoma ir atsižvelgiant į valstybių narių ir regionų pageidavimus, persikirstyti ES lėšas kovos su skurdu priemonėms, kurios gali turėti ilgalaikį poveikį.

Dideli ištekliai taip pat skiriami pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (bendras biudžetas siekia 577 mlrd. EUR). Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus jau įtrauktos reformos ir investicijos, kurios padeda valstybėms narėms kovoti su skurdu ir užkirsti jam kelią. Jie turi būti užbaigti įgyvendinti ne vėliau kaip 2026 m. rugpjūčio 31 d., laikantis Priemonės teisinėje struktūroje nustatytų terminų. Tai taip pat galima pasiekti paspartinant atitinkamų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose numatytų priemonių įgyvendinimą ir tinkamai pasinaudojant Komisijos komunikate „Priemonė „NextGenerationEU“. Laikotarpis iki 2026 m.“ pateiktais rodikliais, kai įmanoma, iki EGADP įgyvendinimo termino (2026 m. rugpjūčio 31 d.) ⁽⁴⁹⁾.

Komisijos pasiūlyme dėl 2028–2034 m. daugiamečių finansinės programos bent 14 proc. nacionalinės ir regioninės partnerystės planų lėšų numatoma skirti socialiniams tikslams. Valstybių narių prašoma savo išteklius sutelkti į keturių rūšių socialines priemones: socialinę įtrauktį; pagalbą maistu arba pagrindinę materialinę pagalbą; vaikų skurdo mažinimą ir Europos vaiko garantijų sistemos įgyvendinimą; kovą su jaunimo nedarbu ir Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimą. Siūloma ES priemonė sudarys sąlygas ir toliau remti socialinių įmonių mikrofinansavimą ir finansavimą taikant

⁽⁴⁸⁾Iš 142 mlrd. EUR sumos 95,1 mlrd. EUR skiriama iš ES biudžeto.

⁽⁴⁹⁾EGADP buvo sukurta kaip priemonė, greta kitų specialių laikinų papildomų priemonių, neigiamiems COVID-19 krizės padariniams Sąjungoje šalinti ir buvo nustatyti labai griežti jos įgyvendinimo terminai, nuo kurių nevalia nukrypti, nes jie įtvirtinti EURI reglamente, EGADP reglamente ir Sprendime dėl nuosavų išteklių.

biudžeto garantijų mechanizmą, kaip ir pagal dabartinę programos „InvestEU“ socialinių investicijų ir įgūdžių liniją.

Prisiimant kolektyvinę atsakomybę kovoti su skurdu ir užkirsti jam kelią, privatusis sektorius gali svariai prisidėti ir imtis papildomų veiksmų sprendžiant daugialypio skurdo problemą ES. Įmonės, filantropinės organizacijos ir investuotojai gali svariai papildyti viešuosius išteklius ir padėti plačiau diegti novatoriškus kovos su skurdu sprendimus, taip prisidėdami prie visos visuomenės gerovės ir galimybių didinimo bei tvirtesnio klestėjimo ir konkurencingumo. Kad privačios investicijos būtų geriau nukreiptos į socialinius tikslus, svarbu atitinkami standartai, sąvokos ir metodai. Komisija, bendradarbiaudama su EBPO, išnagrinės galimybę parengti savanorišką rinkos poreikiais grindžiamą investavimo tikslų sistemą. Tai padės investuotojams nuosekliai ir lanksčiai rengti, vertinti ir lyginti investavimo strategijas.

2026 m., Tarptautinės skurdo panaikinimo dienos (spalio 17 d.) proga, Komisijos iniciatyva pradės veikti **Kovos su skurdu koalicija, kuri suburs socialiai atsakingas įmones ir filantropines organizacijas.** Koalicija veiks kaip Europos bendradarbiavimo ir tarpusavio mokymosi platforma, skatinanti privačias įmones ir labdaros organizacijas prisidėti prie skurdo prevencijos ir mažinimo ir padėti skatinti bendradarbiavimą su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, taip užtikrinant prasmingą socialinį poveikį. Koalicijos partneriai pasirašys chartiją, kurioje bus nustatyti visų dydžių įmonėms skirti bendri kovos su skurdu principai ir veiksmai. Jie taip pat prisiims konkrečius įsipareigojimus, pavyzdžiui, tiekti prekes ir teikti paslaugas, įgyvendinti socialinės įtraukties projektus bendruomenėje, kurioje vykdo veiklą, arba remti konkrečių grupių, pavyzdžiui, pažeidžiamo jaunimo, integraciją ir užimtumą.

Komisija ir toliau stiprins bendradarbiavimą su daugiašaliais investicijų bankais, kad sutelktų finansavimą kovos su skurdu priemonėms. Europos investicijų banko (EIB) grupė remia integracinį augimą finansuodama socialinę infrastruktūrą ir pagrindines paslaugas, kurios suteikia žmonėms galimybę visapusiškai dalyvauti visuomeniniame ir ekonominiame gyvenime. **2026–2027 m. laikotarpiu EIB grupė siekia skirti maždaug 22 mlrd. EUR naujoms socialinės infrastruktūros investicijoms finansuoti,** taip sustiprindama grupės indėlį į lygias galimybes ir bendrą gerovę visoje Europoje. Komisija ir toliau bendradarbiaus su EIB grupe, kad būtų remiamos ES kovos su skurdu strategijos ir Europos vaiko garantijų sistemos tikslus atitinkančios investicijos. Be to, turėdamas išimtinai socialinius įgaliojimus ir daugiausia dėmesio skirdamas pažeidžiamiems asmenims ir asmenims, kuriems gresia socialinė ir ekonominė atskirtis, Europos Tarybos vystymo bankas (ETVB), remdamasis dabartine skolinimo apimtimi, toliau remis investicijas į žmogiškąjį kapitalą, įtraukią ir atsparią gyvenamąją aplinką, galimybes gauti finansavimą ir darbo vietų kūrimą visose ES valstybėse narėse, skirdamas maždaug 3 mlrd. EUR per metus. ES stiprina strateginį bendradarbiavimą su ETVB, todėl 2026 m. Komisija priėmė pasiūlymą, kad ES taptų ETVB akcininke. Europos Komisija ir ETVB sieks **iki 2027 m. sukurti bendrą bendradarbiavimo sistemą, kuria būtų didinamos investicijos, padedančios kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi ES.**

Stebėseną

Skurdo ir socialinės atskirties ES matavimas atspindi šių problemų daugialypiškumą ir sistemiškumą. Pagrindinis ES skurdo ar socialinės atskirties rizikos rodiklis (AROPE)

apima tris matmenis⁽⁵⁰⁾: skurdžias pajamas, menkas galimybes gauti prekių ir paslaugų⁽⁵¹⁾ ir mažą darbo intensyvumą.

Komisija toliau stebės pažangą siekiant 2030 m. ES tikslo. Kovai su skurdu reikalingas duomenimis ir įrodymais grindžiamas politikos formavimas, paremtas palyginamais aukštos kokybės rodikliais. Sparčios permainos, kurių tempą dar labiau didina pragyvenimo išlaidos, taip pat esminiai pokyčiai darbo rinkoje ir darbuotojų tarpe, reikalauja geresnio prognozavimo ir patikimesnių ir greičiau gaunamų duomenų. Šiuo tikslu Komisija gerins skurdo stebėseną ir **pasiūlys naujus rodiklius, kuriais matuojamas įperkamumo komponentų poveikis skurdui, numatydama dėl jų susitarti iki 2028 m.**, ir nustatys tvirtą pažangos siekiant 2050 m. užmojo stebėsenos pagrindą. Tikslas – pagerinti su skurdu susijusių duomenų savalaikiškumą ir išsamumą, be kita ko, išplėtojant materialinio nepritekliaus vertinimą ir jį standartizuojant ES lygmeniu, taip pat išnagrinėti kitus įperkamumo ir didelio skurdo matavimo metodus ir parengti išsamesnius teritorinių skirtumų rodiklius. Susitarus su Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų (EPSCO) taryba ir jos patariamaisiais komitetais, vėliau taip pat galėtų būti peržiūrėti susiję socialinių rodiklių suvestinės rodikliai, siekiant sustiprinti atitinkamą analizę socialinės konvergencijos sistemoje. Šie nauji rodikliai atspindės įvairius skurdo matmenis, taip pat įperkamumą, pavyzdžiui, galimybę gauti pagrindinių prekių ir paslaugų, būtinų oriam gyvenimui, perkamąją galią, turtą ir skolą.

Komisija yra pasirengusi remti **Socialinės apsaugos komitetą** ir, kai aktualu, Užimtumo komitetą, kad jie prisidėtų prie strategijos stebėsenos ir veiktų kaip keitimosi informacija tarp valstybių narių ir su Komisija forumas, kartu atsižvelgdama į tai, kad nebūtų sukurta nereikalinga administracinė našta.

Prie šios strategijos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente peržiūrima, kokia pažanga padaryta kovojant su skurdu ES, atsižvelgiant į 2050 m. užmojį⁽⁵²⁾. Tolesnis bendras darbas su Socialinės apsaugos komitetu apims valstybių narių socialinės apsaugos sistemų atsparumo testavimą nepalankiausiomis sąlygomis susidūrus su galimais sukrėtimais.

Pasaulinės pastangos

Pasauliniu lygmeniu ES veiksmais pabrėžiama, kad kova su skurdu visame pasaulyje yra gyvybiškai svarbi siekiant bendros gerovės, pasaulinio saugumo ir stabilumo. ES jau seniai pirmauja pasaulyje siekdama 1-ojo darnaus vystymosi tikslo (DVT) panaikinti visų formų skurdą. Šį įsipareigojimą atspindi daugiau kaip 26,6 mlrd. EUR, tiesiogiai skirtų šiam DVT, taip pat platesnė ES finansuojamos oficialios paramos vystymuisi (OPV) aprėptis, kurioje prie skurdo mažinimo prisidedama visais DVT. Komisija ir toliau bendradarbiaus su Jungtinėmis Tautomis, kad įgyvendintų DVT.

⁽⁵⁰⁾Pagrindinis ES skurdo ar socialinės atskirties rizikos stebėsenos rodiklis apima tris matmenis: santykinai skurdžias pajamas (kai bendrosios disponuojamos pajamos nesiekia 60 proc. šalies medianos); didelį materialinį ir socialinį nepriteklių (negalėjimą įpirkti pagrindinių prekių ir paslaugų, kurios laikomos būtinomis oriam gyvenimui) ir labai mažą darbo intensyvumą (kai bendras darbas trunka trumpiau nei 20 proc. viso galimo darbo visą darbo laiką).

⁽⁵¹⁾Tai dalis gyventojų, kurie priverstinai patiria bent 7 iš 13 nepriteklių, aprašytų Komisijos tarnybų darbiniam dokumente „Skurdas ES. Pagrindinės tendencijos ir politika“, SWD (2026) 770.

⁽⁵²⁾Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Skurdas ES. Pagrindinės tendencijos ir politika“, SWD(2026) 770.

ES plėtros procesas yra vienas iš svarbiausių socialinės įtraukties, užimtumo ir skurdo mažinimo spartinimo veiksnių šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse, joms rengiantis narystei ES. Be to, ES įsipareigojimas mažinti skurdą šalyse kandidatėse ir potencialiose šalyse kandidatėse turi būti suprantamas kaip strateginė investicija į jų visuomenę, jų būsimą integraciją ir vidaus rinkos konkurencingumą. ES parama daugiausia teikiama pagal Pasirengimo narystei paramos priemonę, o tikslinės priemonės įtrauktos į Vakarų Balkanų, Moldovos ir Ukrainos reformų darbotvarkę.

4. IŠVADA

Kaip niekad svarbu imtis veiksmų siekiant užkirsti kelią skurdui ir su juo kovoti. Laukia didžiulis iššūkis. Atsižvelgiant į didėjančias pragyvenimo išlaidas ir sunkumus, būtina imtis ryžtingų, drąsių ir suderintų veiksmų siekiant padėti apsaugoti skurstančius asmenis ir užkirsti kelią galimam kitų asmenų skurdui. Tai reiškia, jog reikia užtikrinti, kad **kiekvienas asmuo turėtų galimybę gyventi oriai**, turėti kokybišką darbo vietą, įperkama būstą, galimybę gauti kokybiškų ir įperkamu pagrindinių prekių ir naudotis pagrindinėmis paslaugomis. Greta to, kiekvienas turėtų būti įgalintas pasinaudoti žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos teikiamomis galimybėmis, o kovoti su diskriminacija ir stigmatizacija reikėtų taip, kad nė vienam asmeniui nebūtų trukdoma integruotis į visuomenę ir ekonomiką.

Šioje strategijoje išdėstytas planas, kaip priartėti prie ES 2030 m. skurdo mažinimo tikslo ir padėti iki 2050 m. panaikinti skurdą. Be to, joje siūlomos ES priemonės, skirtos padėti valstybėms narėms ir suinteresuotiesiems subjektams sustiprinti pastangas ir kartu suderintai siekti pažangos. Siekiant veiksmingai kovoti su skurdu ir užtikrinti, kad gyvenimas ES būtų orus, reikia ryžtingo užmojo. ES turi paspartinti ir suvienyti tiek viešųjų, tiek privačiųjų subjektų pastangas visais lygmenimis ir įgyvendinti nuoseklią strategiją, aktyviai dalyvaujant pilietinei visuomenei ir skurstantiems asmenims. Tik taip padėsime gerinti dabartinę situaciją, užsitikrinsime geresnę ateitį, nutrauksime skurdo ir nepalankių sąlygų perdavimą iš kartos į kartą ir padėsime iki 2050 m. pasiekti, kad ES neliktų skurdo.

Priedas. Į Kovos su skurdu strategiją įtrauktų naujų iniciatyvų sąrašas

Iniciatyva	Data
1. KOVOS SU SKURDU PRIEMONĖS PAGAL KIEKVIENĄ AMŽIAUS GRUPE	
Komunikatas „Vaikų skurdo ciklo nutraukimas. Europos vaiko garantijų sistemos stiprinimas“	Kartu su ES kovos su skurdu strategija
Pradedamos pirmojo etapo konsultacijos su Europos socialiniais partneriais siekiant sužinoti jų nuomonę apie galimą ES veiksmų, kuriais padedama skatinti iš darbo rinkos išstuntų asmenų aktyvumą ir užtikrinti lygias moterų ir vyrų galimybes darbo rinkoje, kryptį.	2026 m.
Komisijos rekomendacija, kurioje pateikiamos įrodymais pagrįstos politikos gairės, kaip užkirsti kelią dirbančiųjų skurdui Europos Sąjungoje ir su juo kovoti, po kurios bus rengiamos specialios struktūrinės diskusijos su valstybėmis narėmis	2027 m.
Ataskaita dėl Direktyvos dėl minimaliojo darbo užmokesčio vykdymo užtikrinimo, po kurios bus vykdoma tarpusavio mokymosi veikla	2026 m. ir tęstinai
Geriausios praktikos kompendiumas, skirtas padėti spręsti nepasinaudojimo išmokomis problemą	2027 m.
Aukšto lygio aptarimas integruotos orios senatvės politikos klausimu	2027 m.
2. PRIEMONĖS, KURIOMIS SPRENDŽIAMIS SKURDĄ DIDINANTYS HORIZONTALIEJI UŽDAVINIAI	
Pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl kovos su atskirtimi dėl būsto	Kartu su ES kovos su skurdu strategija
Socialinės apsaugos komiteto (SAK) ES savanoriškos kokybės sistemos atnaujinimas	Susitarus su SAK
2023 m. Komisijos ataskaitos dėl galimybės naudotis pagrindinėmis paslaugomis atnaujinimas	2027 m.
Pasiūlymas dėl Tarybos rekomendacijos dėl paprastesnės ir integruotos prieigos prie paslaugų	2027 m.
3. VALDYMO IR FINANSAVIMO STIPRINIMAS IR STEBĖSENOS GERINIMAS SIEKiant SUMAŽINTI SKURDĄ IR UŽKIRSTI JAM KELIĄ	
Veiksmingos kovos su skurdu politikos principai	Kartu su ES kovos su skurdu strategija
Bendradarbiavimo susitarimo su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu ir bendro veiksmų plano su Regionų komitetu dėl veiksmų, kuriais remiama kova su skurdu, sudarymas	2026 m.
ES socialinės įtraukties apdovanojimas	Nuo 2027 m.
Kovos su skurdu koalicija su privačiuoju sektoriumi ir filantropinėmis organizacijomis	Nuo 2026 m.
Struktūrinis dialogas su skurstančiais asmenimis	Nuo 2027 m.
Nauji skurdo rodikliai	2028 m.